

UZASADNIENIE

Stawiane przed rolnictwem wymagania w zakresie ochrony środowiska związane z prowadzeniem produkcji rolnej, a także zmiany niektórych przepisów dotyczących ochrony wód oraz zgłaszana przez różne podmioty potrzeba dalszego uregulowania rynku środków do produkcji rolnej, wymagały dokonania kolejnej zmiany ustawy z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu. Biorąc jednak pod uwagę szeroki zakres niezbędnych zmian oraz przepis § 84 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908) postanowiono przygotować projekt nowej ustawy.

W projekcie ustawy zawarto obecnie obowiązujące przepisy ustawy o nawozach i nawożeniu oraz nowe regulacje dotyczące zasad wprowadzania do obrotu, przewozu, przechowywania oraz stosowania środków wspomagających uprawę roślin, a także zmiany dotyczące zagadnień już uregulowanych ustawą z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu wymagające korekty związanej z funkcjonowaniem i stosowaniem poszczególnych przepisów.

Uregulowanie wprowadzania do obrotu, przewozu, przechowywania oraz stosowania środków wspomagających uprawę roślin jest niezbędne z uwagi na znajdujące się w obrocie produkty, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla środowiska albo nie wpływają na poprawę właściwości gleb lub wzrost roślin. Produkty te nazywane są polepszaczami, poprawiaczami lub stymulatorami. Dlatego, wzorem innych państw europejskich, określone zostały zasady wprowadzania tych produktów do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepisy rozdziału 2 projektu ustawy zezwalają na wprowadzanie do obrotu tylko tych nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, które prawidłowo stosowane nie są szkodliwe dla zdrowia ludzi lub zwierząt lub dla środowiska. Zgodnie z projektem ustawy, tak jak dotychczas, można będzie wprowadzać do obrotu nawozy już sprawdzone i powszechnie znane. Należą do nich nawozy naturalne, wapniowe i wapniowo-magnezowe oraz mieszanki typów nawozów

mineralnych, będące przedmiotem handlu w państwach Unii Europejskiej, które znajdują się w obrocie, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów, a także nawozy, dla których wydane zostało pozwolenie ministra właściwego do spraw rolnictwa na ich wprowadzenie do obrotu.

W przepisach art. 4-7 projektu ustawy określono warunki wydania, odmowy wydania oraz cofania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu nawozów, które wymagają pozwolenia i środków wspomagających uprawę roślin, wymagań, jakie powinien zawierać wniosek o wydanie tego pozwolenia, oraz elementy, jakie powinno zawierać to pozwolenie.

W projekcie ustawy określono również warunki objęcia procedurą celną nawozów i środków wspomagających uprawę roślin przywożonych z państw trzecich (art. 3 ust. 5-7). Warunki te nie dotyczą nawozów i środków wspomagających uprawę roślin przeznaczonych wyłącznie do celów naukowo-badawczych, nawozów naturalnych oraz tranzytu tych wyrobów przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W art. 9 określono wymagania dotyczące identyfikacji nawozów i środków wspomagających uprawę roślin. Regulacje te mają na celu zapewnienie właściwej ich jakości. Normują kwestie odpowiedzialności podmiotu za sprzedawany towar, a także przekazywanie nabywcom niezbędnej wiedzy o oferowanych wyrobach.

Nie zmieniono zasad i warunków oznaczania nowego typu nawozu znakiem „NAWÓZ WE” oraz zadań i właściwości ministra właściwego do spraw gospodarki wynikających z wyżej wymienionego rozporządzenia nr 2003/2003 (art. 13-15 projektu ustawy).

W rozdziale 3 projektu ustawy uregulowano sprawy związane z zagrożeniami zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, wynikającymi z właściwości lub sposobu stosowania nawozów. Zawarto między innymi obowiązek stosowania nawozów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi lub zwierząt lub środowisku.

W tym zakresie projekt ustawy, w stosunku do obowiązujących przepisów, przewiduje zmiany dotyczące:

- 1) zasad opracowywania planu nawożenia oraz zagospodarowania gnojówki i gnojowicy przez podmioty prowadzące wielkotowarowy chów lub hodowlę świń oraz podmioty nabywające od nich nawozy naturalne. Obecnie obowiązujące przepisy nie uwzględniają w planie nawożenia składników pokarmowych roślin wnoszonych do gleby z odpadami przeznaczonymi do rolniczego wykorzystania, środkami wspomagającymi uprawę roślin lub mączkami mięsnymi i mięsno-kostnymi, co w konsekwencji umożliwia wprowadzenie do gleby, niezasadnionych potrzebami roślin, dużych ilości składników pokarmowych, stwarzając zagrożenie zanieczyszczenia wód biogenami pochodzącymi z rolnictwa;
- 2) ustanowienia wymagania uprawy roślin na posiadanych użytkach rolnych, na których podmioty prowadzące wielkotowarowy chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich zagospodarowują gnojówkę lub gnojowicę. Dotychczasowy przepis powoduje, że podmioty prowadzące wielkotowarowy chów lub hodowlę drobiu lub świń podpisują umowy z właścicielami lub dzierżawcami na użytkowanie gruntu polegające wyłącznie na wylewaniu gnojowicy. W związku z tym, w proponowanym art. 18 ust. 1 pkt 2 dodano wymaganie uprawy roślin na posiadanych użytkach rolnych, na których zagospodarowuje się gnojówkę lub gnojowicę;
- 3) zobligowania podmiotów prowadzących wielkoprzemysłowy chów i hodowlę drobiu i świń oraz nabywców nawozów naturalnych do przedkładania wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska planów nawożenia (art. 18 ust. 6) zaopiniowanych przez okręgową stację chemiczno-rolniczą. Plany te stanowią bowiem niezbędną informację o działaniach na terenie gminy, związanych z przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska. Są one również pomocne w przygotowywaniu planów kontroli;
- 4) ustanowienia zakazu stosowania nawozów podczas opadów deszczu. Propozycja ta została zgłoszona przez organy kontrolne ochrony środowiska ze względu na obserwowane praktyki pozbywania się gnojowicy podczas opadów.

W rozdziale 4 projektu ustawy sprecyzowano ogólne zasady bezpiecznego przewozu i przechowywania nawozów i środków wspomagających uprawę

roślin. Regulacje te mają zapobiegać uchybieniom prowadzącym do zagrożenia zdrowia ludzi i zwierząt oraz zanieczyszczenia środowiska. Proponowane przepisy mają także na celu niedopuszczenie do zmian jakościowych tych wyrobów powstałych w obrocie.

Nieodpowiednie warunki przechowywania nawozów i środków wspomagających uprawę roślin powodują rozpuszczanie i wymywanie z nich składników, co w konsekwencji może spowodować zanieczyszczenie gleb i wód. Zaproponowane przepisy dotyczące przewożenia i przechowywania nawozów i środków wspomagających uprawę roślin powinny zapobiec tym zagrożeniom. Wprowadzenie zakazu przechowywania luzem saletry amonowej ma na celu zmniejszenie zagrożenia jej wybuchem.

Zagrożenie zanieczyszczenia powietrza stwarzają otwarte zbiorniki na gnojowicę, z których powierzchni następuje emisja amoniaku. Instalacje te są szczególnie uciążliwe dla środowiska, a także niebezpieczne dla zdrowia ludzi przebywających w ich pobliżu. Ze względu na to, że szczelne przykrycie zbiorników daje największą efektywność redukcji emisji amoniaku, ustanowiono obowiązek przechowywania gnojowicy i gnojówki w zamkniętych zbiornikach. Natomiast zagrożenie zanieczyszczenia wód biogenami pochodzącymi z niewłaściwego składowania nawozów naturalnych stwarzają w Polsce, przede wszystkim, podmioty prowadzące wielkotowarowy chów lub hodowlę świń i drobiu. Mając więc na uwadze względy ochrony środowiska, został wprowadzony obowiązek przechowywania przez te podmioty obornika na specjalnych płytach. Jednak może on dotyczyć także innych podmiotów, jeżeli wynika to z przepisów odrębnych (art. 25 ust. 3), w szczególności:

- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 73, poz. 657, z późn. zm.), które zobowiązuje producenta rolnego do prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z zasadami zwykłej dobrej praktyki rolniczej (ZDPR); jednym z elementów ZDPR jest przestrzeganie

wymagań m.in. w zakresie przechowywania obornika, które zostały określone w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia,

- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809, z późn. zm.), zgodnie z którym producenci rolni będący beneficjentami Działania 4 Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich „Wsparcie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” są zobowiązani również do spełnienia wymagań w zakresie przechowywania obornika,
- rozporządzeń dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej, wydanych na podstawie art. 47 ust. 7 ustawy – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) w sprawie wprowadzenia programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych zawierających programy działań, w których zawarto obowiązek przechowywania nawozów naturalnych w odpowiednich zbiornikach; są to akty prawa miejscowego obowiązujące wszystkich rolników gospodarujących na terenach szczególnie narażonych na odpływ azotu z rolnictwa,
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań oraz sposobów realizacji zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z funduszy Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 102, poz. 928, z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 września 2004 r. w sprawie Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” (Dz. U. Nr 207, poz. 2117, z późn. zm.).

Natomiast wymagania, jakie powinny być spełnione przy przechowywaniu gnojówki i gnojowicy, dotyczą wszystkich gospodarstw posiadających te nawozy.

W projekcie zwrócono również uwagę na przewóz nawozów płynnych, dostarczanych użytkownikom w różnych formułacjach i stężeniach, często niebezpiecznych dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla środowiska. Niezbędne było również określenie wymagania, aby zbiorniki do przewożenia nawozów płynnych były szczelne. Wynika to z obserwowanych praktyk przewożenia gnojowicy w nieszczelnych beczkowozach.

Powoływanie i odwoływanie dyrektorów Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej oraz okręgowych stacji chemiczno-rolniczych nie podlega przepisom ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217).

Projekt zawiera stosowne upoważnienia dla Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Inspekcji Weterynaryjnej do sprawowania nadzoru nad obrotem nawozami i środkami wspomagającymi uprawę roślin oraz kontroli przestrzegania projektowanych przepisów.

Z uwagi na niekiedy duże nakłady inwestycyjne związane z przykryciem zbiorników na gnojowicę i gnojówkę oraz czasem niezbędnym do wykonania stosownych projektów ustanowiono wydłużoną *vacatio legis* na wejście w życie przepisu art. 25. Wiąże się to także z ustaleniami zawartymi w Traktacie Akcesyjnym (w zał. nr 12 dotyczącym art. 24 stanowiącego o środkach przejściowych mających zastosowanie do nowych państw członkowskich), w którym określono okres przejściowy dla niektórych zakładów na dostosowanie się do wymogów określonych w dyrektywie Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, tj. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej, z wyjątkiem przepisów kompetencyjnych zawartych w art. 13-16 i art. 30-35 oraz sankcji i przepisów karnych dotyczących nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”.

W związku z tym, że przepisy projektu ustawy zawierają przepisy techniczne i wyłączają zasadę swobodnego przepływu towarów, omawiana regulacja podlega notyfikacji, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego

systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy został zawarty w Programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na 2006 r. (lipiec-grudzień 2006 r.). Projekt ustawy został zamieszczony na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie art. 7 tej ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowana regulacja

Projekt ustawy o nawozach i nawożeniu dotyczy producentów, importerów oraz innych osób wprowadzających do obrotu nawozy i środki wspomagające uprawę roślin, a także producentów rolnych.

2. Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne były prowadzone równoległe z uzgodnieniami międzyresortowymi. Projekt został przekazany do wymienionych poniżej organizacji społecznych:

1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

00-950 Warszawa, ul. Kopernika 36/40,

2) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

53-661 Wrocław, pl. Czerwony 1/3/5,

3) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”, 00-057 Warszawa, pl. Dąbrowskiego 3,

4) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”

00-514 Warszawa, ul. Marszałkowska 84/92 lok. 121,

5) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”

00-150 Warszawa, ul. Nowolipie 14a/41,

6) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników

00-920 Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20,

7) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP, Zarząd Główny

00-959 Warszawa, ul. Jaracza 3 m.10,

8) Krajowy Sekretariat Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego NSZZ „Solidarność 80”, 73-110 Stargard, ul. Bolesława Chrobrego 21,

9) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych

- 00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
- 10) Federacja Związków Producentów Rolnych
00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
- 11) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych
00-006 Warszawa, ul. Szkolna 2/4,
- 12) Krajowa Rada Izb Rolniczych
00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
- 13) Konfederacja Pracodawców Polskich
00-056 Warszawa, ul. Kredytowa 3,
- 14) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych
00-591 Warszawa, ul. Klonowa 6,
- 15) Związek Rzemiosła Polskiego
Warszawa, ul. Miodowa 14,
- 16) Business Centre Club
Warszawa, Plac Żelaznej Bramy 10,
- 17) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”
02-360 Warszawa, ul. Siewierska 13,
- 18) Polski Związek Hodowców i Producentów Drobiu
02-390 Warszawa, ul. Grójecka 204,
- 19) Międzynarodowa Koalicja dla Ochrony Polskiej Wsi ICPPC
34-146 Stryszów 156.

Wyżej wymienione organizacje społeczno-zawodowe nie zgłosiły uwag do przekazanego projektu, z wyjątkiem Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego, której uwagi zostały uzgodnione na konferencji uzgodnieniowej, w której uczestniczył przedstawiciel tej organizacji.

Zainteresowanie tym projektem wykazała również Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz, która przekazała opinię popierającą zaproponowane w projekcie rozwiązania.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zwiększone zostaną dochody sektora finansów publicznych wynikające z opłat za wydanie pozwoleń ministra właściwego do spraw rolnictwa na wprowadzenie do obrotu środków wspomagających uprawę roślin (szacunkowo ok. 70 000 zł) oraz w związku z wprowadzeniem opłaty za czynności związane z dokonaniem kontroli nawozów znajdujących się w obrocie i stwierdzenia niezgodności z przepisami (szacunkowo ok. 50 000 zł).

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana regulacja nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacje zawarte w projekcie ustawy nie wpłyną na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Projekt nakłada takie same obowiązki na wszystkie podmioty wprowadzające do obrotu nawozy i środki wspomagające uprawę roślin oraz na wszystkie podmioty prowadzące wielkotowarowy chów lub hodowlę trzody chlewnej.

Na dzień 8 sierpnia 2006 r. do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wpłynęło 73.481 wniosków o dofinansowanie inwestycji dotyczących instalacji urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych. Wydano 68.019 decyzji przyznających sfinansowanie budowy odpowiednich zbiorników na kwotę 2 308 319 628,72 zł, w tym ok. 40 000 decyzji dotyczących inwestycji nie mniejszych niż 25 tys. zł.

Obowiązek przechowywania nawozów naturalnych w odpowiednich zbiornikach dotyczyć będzie gospodarstw o dużej koncentracji zwierząt, które znacząco oddziałują na środowisko. W związku z tym mają tu zastosowanie także odpowiednie przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.

– Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, z późn. zm.), w tym dotyczące obligatoryjnej oceny oddziaływania na środowisko, oraz uzyskania pozwolenia zintegrowanego na korzystanie ze środowiska, w którym powinien być m.in. określony sposób przechowywania nawozów naturalnych, umożliwiający spełnianie wymagań ochrony środowiska.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.